

Luonnossa tapahtuu helmikuussa

- Helmikuu on tavallisesti vuoden kylmin kuukausi rannikolla.
- Valon määrä alkaa lisääntyä ja se tuo toivoa lähestyvistä keväästä.
- Kuusen siemensato kypsyy helmikuussa ja se helpottaa etenkin oravien ja käpylintujen ravinnonhakuja.
- Osa kasvilajeista levittää siemenet keskellä talvea, jolloin siemenet leviävät tuulen mukana laajemmalle alueelle kovia hankia pitkin. Tällaisia ovat muun muassa takiaiset, kärsämöt, pujo ja monet rikkakasvit.
- Linnut alkavat viritellä lauluaan, Etelä-Suomessa voi kuulla jo tali- ja sinitiaisen, viherpeipon ja jopa mustarastaan laulua. Myös pöllökoiraat alkavat houkutella naaraita pesimäreviireilleen yöllisillä huhuiluilla.
- Paksusta lumipeitteestä on metsän eläimille sekä hyötyä että haittaa: kauriille ja hirvieläimille ravinnon hankinta on hankalaa paksun lumipeitteen alta mutta toisaalta se antaa suojaa metsän pikkueläimille kylmältä ja pedoilta.
- Helmikuussa norppa synnyttää kuuttinsa lumiluolaan.

Puutarhassa ja kasvimaalla tapahtuu helmikuussa

- Helmikuussa voi aloitella esikasvatusta. Esimerkiksi chilejä voi kylvää kasvamaan ruukkuihin ikkunalaudalle.
- Kasvimaan suunnittelu on ajankohtaista ja siementilaukset kannattaa tehdä hyvissä ajoin.
- Huonekasvien mullanvaihto suoritetaan tavallisesti helmi-maaliskuun vaihteessa.
- Kevätaurinko saa aikaan nestevirtausten alkamisen puissa. Kirsikka- ja luumupuiden leikkuu on ajankohtaista helmikuussa, jolloin nestevirtaus ei ole vielä aktiivisimmillaan.

Maatilalla tapahtuu helmikuussa

- Vanhakansa odotti ensimmäistä sydäntalven suojaa, sillä siitä laskettiin olevan 200 päivää rukiin tuleentumiseen.

Kerää luonnosta askartelu materiaalia talteen yhdessä iäkkäiden kanssa

- Luonnonmateriaalien kerääminen ”talteen” ja niiden käsittely säilyttämistä ja jatkokäyttöä varten on mukavaa yhteistä puuhaa ja onnistuu toimintakyvyn rajoitteista huolimatta. Jos osallistujien toimintakyky ei riitä lähtemään luontoon asti, voi luonnonmateriaaleja tuoda asukastiloihin ja loppu käsitellä ne siellä yhdessä iäkkäiden kanssa.

Materiaali	Käsittely
<p>Havut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Havut ovat monipuolinen raaka-aine ja se kuuluu talvenkoristeisiin. Siitä voidaan askarella mm. havupalloja, kransseja ja köynnöksiä. Lisäksi sillä voidaan koristella muun muassa jouluisia kukkaistutuksia. • Havuissa on paljon valinnan varaa: kuusen, männyt, katajan jne. havut. • Havujen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	<p>Havut ovat ikivihreitä ympäri vuoden, mutta ajankohtaisia ne ovat tavallisesti talvella pihan koristeina. Viileissä tiloissa havut voivat säilyä jopa talven yli, mutta lämpimissä sisätiloissa ne karistavat havunsa melko nopeasti.</p>
<p>Pajut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pajua voi käyttää lähes mihin tahansa askarteluun niin tuoreena kuin kuivattunakin. • Pajujen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	<p>Pajuja voidaan kerätä lehdettömään aikaan lokakuulta huhtikuulle asti. Pajuja voidaan käyttää niin kuivattuina kuin heti tuoreeltaan. Jos pajut ovat kuivattuja, tulee niitä liottaa ennen käyttöä noin viikko. Jos pajut ovat tuoreita, tulee niitä käyttäessä huomioida, että kuivuttuaan ne kutistuvat eli esimerkiksi punonnassa vierekkäisten pajujen raot kasvavat.</p>
<p>Risut</p> <ul style="list-style-type: none"> • Risut sopivat moneen askarteluun, niitä voi myös maalata spraymaalilla. • Risujen keräämiseen tarvitaan maanomistajan lupa. 	<p>Kerättävien risujen tulee olla eläviä, kuivat risut eivät kestä taivuttamista. Risut kerätään lehdettömään aikaan, syksyllä lehtien pudottua tai keväällä ennen lehtien puhkeamista. Syksyllä kerätyt risut ovat sitkeämpiä. Auringolta, sateelta ja tuulelta suojassa tuoreena kerätyt risut säilyvät pitkään käyttökelpoisina.</p>

Huonekasveja hedelmistä

Monien eksoottisten huonekasvien siemenet itävät helposti kotioloissakin ja niistä saa näyttäviä viherkasveja. Hedelmiä ne eivät suomen oloissa tuota, mutta on mielenkiintoista seurata niiden kasvua ja kehitystä. Toiminta on melko halpaa ja kasvatusta voi kokeilla lähes minkä hedelmän siemenistä tahansa. Kasvatus onnistuu mihin vuodenaikaan tahansa mutta parasta kasvuaikaa on kevät ja alkukesä.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
			—————								

————— Milloin mahdollista?   ————— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

½-1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kasvatettavan hedelmän siemeniä
- Ruukku
- Kylvömultaa
- Muovikelmua ruukun suojaamiseen/peittämiseen

Työohje:

1. Ota kypsistä hedelmistä siemenet talteen.
2. Kylvä ne hiekkapitoiseen kostutettuun kylvömultaan. Peitä kylvös muovikelmulla haihduttamisen vähentämiseksi. Aseta kylvös lämpimään ja valoisaan paikkaan.
3. Pidä kylvös tasaisen kosteana.
4. Taimettumisen jälkeen kasvit tarvitsevat paljon valoa ja lämpöä. Kasteluvesi kannattaa seisottaa ennen kastelua ja kasveja tulee myös sumutella silloin tällöin.
5. Vaihda kasvia tarvittaessa suurempaan ruukkuun.

Ohjaajalle:

- Kasvatukseen voi kokeilla esimerkiksi appelsiinia, avokadoa, granaattiomenaa, mangoa, sitruunaa, viinirypälettä tai viikunaa.
- Joskus kasvatus vaatii kärsivällisyyttä, sillä itäminen saattaa viedä aikaa.
- Itämistä saattaa nopeuttaa siementen liottaminen ennen kylvämistä.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Hedelmät, joiden siemen on iso, on helpompi kylvää. Tällaisia ovat muun muassa luumut ja mango.

Pistokaslisäys

Huonekasvien lisääminen kotioloissa onnistuu usein melko hyvin. On erilaisia tapoja lisätä huonekasveja, joista yleisin lienee pistokaslisäys, jossa uusi kasvi kasvatetaan vanhan kasvin osasta. Emokasvista saadaan monta uutta kasvia. Toiminta on halpaa, yksinkertaista ja usein onnistumisen kokemuksia tuottavaa.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12	
—												
			—				—					

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

- Sorminäppäryys

Toiminnan kesto:

1 h

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Lisättävä emokasvi
- Veitsi tai sakset pistokkaan leikkaamiseen
- Kukkaruukku, vesilasi/maljakkoo
- Multaa
- Muovikelmua pistokasruukun päälle

Työohje:

1. Valitse lisättävä kasvi, selvitä sen lisäämistapa (pistokaslisäys, rönsy, jakaminen).
2. Leikkaa emokasvista vahva, elinvoimainen ja terve pistokas (latvapistokas, välipistokas, lehtipistokas). Pistokkaaseen tulee jäädä vähintään kaksi lehteä. Lehtipistokkaissa riittää pelkkä lehti, josta uusi kasvi saa alkunsa.
3. Pistokkaan voi laittaa vesilasiin tai maljakkoon juurtumaan pieneen vesimäärään tai sen voi istuttaa suoraan multaan. Toiset kasvit juurtuvat helposti, jolloin lisääminen suoraan multaan on mahdollista.
4. Kun pistokkaaseen on ilmestynyt juuret, voidaan se istuttaa multaan. Ruukun voi suojata muovikelmulla kasvatuksen alkuvaiheessa, sillä juurtuva pistokas tarvitsee korkean ilmankosteuden.

Ohjaajalle:

- Paavalinkukka on melko helppo, varma ja nopea kasvi aloittaa pistokaslisäysharrastus.
- Vaativuustasoa voidaan nostaa ottamalla lisäyksenkohteeksi aina vain haastavampia kasveja.
- Myös ulkokasveja voidaan lisätä. Ohjeita niiden lisäämisestä löydät esimerkiksi internetistä.
- Pistokkaan juurten muodostumista on kiva seurata samoin kuin itse kasvin kehittymistä.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Ohjaaja voi avustaa pistokaskasvin ottamisessa ja istuttamisessa, mutta osallistuja voi itse valita kasvin iosta haluaa pistokkaan ja yhdessä voidaan miettiä mistä kohtaa emokasvia se otetaan.

Lähde: <http://www.nicehouse.fi/puutarha/huonekas/lisays.htm>,

<http://www.biolan.fi/suomi/puutarhaharrastajat/huonekasvitieto/huonekasvien-lisaeys>

Kasvimaan suunnittelu

Helmikuussa on aika alkaa virittäytyä tulevaan kevääseen ja kesään. Tunnelmaan pääsee selailemalla ja lukemalla erilaisia kasvioppaita, puutarhalehtiä ja siemenluetteloita sekä kirjoittamalla ylös, mitä halutaan kesän aikana kasvattaa. Kasvimaasta voi piirtää vaikka kuvan tai askarrella kauniin aarekartan, johon on liimattu lehtileikkeitä. Suunnitelmien luominen on mukavaa yhteistä puuhaa kaikille.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—											
—											

— Milloin mahdollista? — Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

Suunnitelmallisuus, omien mielipiteiden kertominen

Toiminnan kesto:

½ ->

Kustannukset:

€ €€ €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Puutarhakirjoja, -lehtiä ja siemenluetteloita
- Muistiinpanovälineet, saksia, liimaa, kartonki kartan taustaksi

Työohje:

1. Kootkaa kasaan paljon erilaisia puutarha-aiheisia kirjoja, lehtiä ja luetteloita. Paljon kuvia sisältävät materiaalit virittävät tunnelmaan.
2. Miettikää yhdessä mihin kasvimaan antaa mahdollisuudet ja mitä siellä haluttaisiin kasvattaa.
3. Selvittäkää eri kasvien kasvupaikkavaatimuksia, kasvutapoja, hoito-ohjeita sekä nk. kumppanuuskasveja. Näistä tietoisina voidaan kasvatuksessa onnistua paremmin.
4. Perustietojen jälkeen voitte yhdessä suunnitella ja piirtää pohjapiirustuksen kasvimaasta. Lehdistä voi myös leikata kuvia, jotka voidaan liimata suunnitelmaan.
5. Yhdessä voidaan myös laatia "ostoslista" tarvittavista siemenistä ja taimista. Lisäksi voi miettiä esimerkiksi kasvien esikasvatusvaatimuksia ja suunnitella tulevan kevään viljelyaikataulua.

Ohjaajalle:

- Toiminnan kestolle ei ole rajoja ja sitä voidaan tehdä vähän kerrallaan ja palata siihen aina uudelleen. Kasvimaan viljelysuunnitelma ei koskaan ole valmis.
- Huomioikaa valinnoissa myös mm. kuivakukat ja muut sellaiset, joita voi kuivattaa ja käyttää talvella erilaisiin askarteluihin ja koristeiksi.
- Suunnitelmista voi tehdä vaikka kauniita huoneentauluja.
- Tietoa kumppanuuskasveista: <http://www.hyotykasviyhdistys.fi/?p=sekaviljely>

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Jokainen voi osallistua toimintaan. Toiset voivat leikata ja liimata kuvia, toiset taas selailla lehtiä tai vaikka vain osallistua katselemalla ja kuuntelemalla.

Piirrä kuva

Askartele aarekartta

Luonnon seuraaminen/kevätseuranta

Kevään etenemistä on hauska seurata. Seuranta voi tehdä yksin tai porukassa ja siitä voi järjestää vaikka pienimuotoisen kilpailunkin. Seuranta ei tarvitse jättää keväeseen vaan sitä voi jatkaa läpi vuoden, mutta selkeimmät muutokset luonnossa on nähtävissä keväällä. Seurannasta voi itse tehdä haastavamman ja se sopii kaikkiin olosuhteisiin.

Milloin?

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
—————											
—————											

————— Milloin mahdollista?   ————— Sesonki

Vaikeusaste & erityisvaatimukset:

Kustannukset:

€   €€   €€€

Tarvikkeet ja työvälineet:

- Kevätseuranta lomake (löytyy liitteistä!)
- Lajintunnistusmateriaalia
- (Kiikarit)

Työohje:

1. Käykää yhdessä läpi kevätseurantalomakkeen lajit, jotta ne ovat kaikille tuttuja ja mahdollisesti löydettävissä lähiympäristöstä.
2. Voitte yhdessä miettiä mitä muita lajeja/havaintoja lähiluonnosta on mahdollista löytää.
3. Kevätseurannan lomassa voi järjestää yhteisiä retkiä luontoon, jossa voidaan porukalla havainnoida luonnossa tapahtuneita muutoksia.

Ohjaajalle:

- Kevätseuranta on kiva toteuttaa yhdessä ja esimerkiksi säännöllisin väliajoin kävellä jokin sama reitti, jolloin muutoksia voi verrata. Hyvä idea on myös ottaa tietty kohde (lehtipuu), jota kuvaa esimerkiksi kerran kuukaudessa, jolloin muutoksia voi seurata. Kuvista voi myös tehdä hauskan kuvasarjan.
- Lomakkeen lajivalikoimaa voidaan laajentaa lähes rajattomasti.

Toimintarajoitteiden huomioiminen:

- Lomakkeen lajikevalikoimaa voidaan soveltaa osallistujakohtaisesti. Lomakkeeseen voidaan koota sellaisia lajeja, jotka löytyvät esimerkiksi ihan pihapiiristä. Lajien ei tarvitse olla edes luonnonvaraisia vaan voidaan tarkkailla esimerkiksi milloin ensimmäiset sipulikasvit pilkistävät lumen alta.
- Kasveja voidaan tuoda myös sisätiloihin ja siellä tunnistaa niitä yhdessä.

